

BESZTERCZE

Politikai, társadalmi, közmívelődési, közigazgatási és közgazdasági érdekeket képviselő hetilap.

Havi melléklet: „TANÜGYI ÉRTESÍTŐ” a „Besztercze-Naszód vármegyei általános tanító-egyesület” hivatalos közlönye.

A „Besztercze” és „Tanügyi Értesítő” együttes előfizetési ára helyben és vidékre: egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt — Hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal. — A hirdetési díjak előre fizetendők.

Megjelenik
minden csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Beszterczen, Alsókülváros 61. sz. a., hova minden a lap szellemi és anyagi részét illető közlemény és küldemény intézendő. — Csak bérmentes leveleket fogadunk el. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Vetés idején.

A vetés ideje eljött. A szellemi élet vetésideje. Az iskolák üres falai vidám gyermekhangtól lesznek hangosak; az iskola termei lelkes ifjúságtól kapnak életet. A nemzeti szellembe avatandók egész serge tolong a szent helyekre, hol ennek szentélyei készen várnak.

Alljunk meg e szónál. Vajjon készen várnak-e? Vajjon, az iskola valóban megfelel-e feladatának?

Három tényezőtől függ: van-e megfelelő felszerelés? Van-e megfelelő ifjúság? Van-e megfelelő tanár és tanító?

Ki Magyarország közoktatási állapotait a miniszteri jelentések, hírlapok, értesítők alapján figyelmesen tanulmányozza: sovínisztikus elfogultság nélkül, önérzettel mondhatja el, hogy óriás-mérvben haladtunk. De miben? A külső felszerelésben, a tömeges népességben és a tanárok számában. De ez csak a test. Az iskola lelke a tanár, a tanító, az iskola belső élete, szíve, vére az ifjúság. Nem szeretnénk laudator temporis acti-képpen szerepelni, mert az öregség hópelyheitől még nem féltjük lelkünk ifjúságát; de mégis úgy tapasztaljuk, hogy a külső fény, a költséges berendezés, a tudás tömege és a bizonyítványok elnyerése s tegyük hozzá, az intézeteknek hírlapi jó neve, bizonyos hivalgás jobban előtérbe nyomulnak, mint a lényeg: az egészséges szellem, az önfeláldozó hazaszeretet, az eszményi fenkölttség.

Az ötvenes és hatvanas évek iskoláiban, főként a protestánsoknál, forrongott a visszafojtott nemzeti szellem. Egy-egy ünnepélyes vizsgálaton az apák eljöttek, lelkesedést, vigaszt meríteni az ifjak lelkétől. Sok önálló fő, sok mély

gondolkodó került ki a fogyatékos berendezésű iskolákból.

Ma a sablon emberek egyenlősége uralkodik. Az egyéniség szabad fejlődésére nincs idő hagyva; de hiányzik a törekvés is annak felkeltésére. Tudjuk mi, hogy hamis irányba térült a régi szabadság. Tudjuk mi, hogy a frázisok, a sujtásos beszédek sok üres fejű képviselőjét bocsátá ki az iskola; de ma a sokoldalú tudás rostájából kikerül sok képzett ifju. Am, de hol a jellem, mely eszményeknek kötelezte el egész életre magát?

A hatvanas évek óta iskoláink kiváló erőfeszítést fordítottak arra, hogy a kor színvonalára emelkedjenek és a nagy fejlődés nem egy iskolánál szembetűnő; de ha pl. az érettségi vizsgálatokon meghallgatjuk az ifjak feleletét: bármily örömmel tapasztaljuk, hogy mily meglepő széles körben mozog az ifjúság tudása, de az ítélő erő, a folytonos kritika úgy a történeti események tárgyalásánál, mint legnagyobb íróink méltatásánál is hidegen tartja az ifjúság szívét.

Kérdj tőle egy néhány nagy költő remekéből részleteket, alig akad, ki egy-egy költeményt el tudna mondani. Nem az bánt, hogy a verset nem tudja, mert a túlterheléstől féltjük a szegény ifjúságot; de ha tűz, ha lélek, ha az érzelm intenzív ereje élne az ifju szívében: a szív teljességéből folya a szó.

És ezt így tapasztaljuk a magyar tan nyelvű és nemzeti szelleműl áthatott iskoláinkban is, nem véve ki a magyar protestáns felekezeti iskolákat sem, amelyek pedig majdnem egyedül voltak védő bástyái nemcsak a józan felvilágosodásnak, de a valódi szabadságnak és eszményi lángokkal égő honszerelemnek is évszázadon át. De mit mondjunk a nemzeti-

ségi iskolákról, melyek tulnyomó részben teljes mértékben izolálták magukat a nemzeti szellem befolyásától, mereven megtagadták és megtagadják az azzal való közösséget, sőt a faji jelleg érvényesítésében annyira mentek, hogy a helyett, hogy fölnyitnák a magyar irodalom bőségesen buzgó forrásait a tanuló ifjúság előtt, sokkal inkább az ellenszenv, hogy ne mondjuk a gyűlölet magvait hintik szét annak lelkületébe mindaz ellen, a mi magyar; sőt a magyar nyelv laza és rendszertelen tanításával még a lehetőség útját is elzárják azoktól is, akik már kezdik érezni, hogy a magyar hazában szívben-lélekben, szellemben magyarnak kell lennie minden honpolgárnak, ha a maga részére szilárd alapon nyugvó jövőt biztosítani akar.

Őszintén szólunk, szólunk. Hiába! Javíthatlan idealisták vagyunk, ha növelésről van szó.

Megingathatlan meggyőződésünk: a tavasz ontja a virágokat, hullatja az első fuallatra és mégis csak virágos tavasz ad gazdag termést. —

Mióta gondolkodó lelkünk a közélet terén vizsgálódik, keres, kutat, tanulmányoz, halántékunkra a honfi gond borus felhője nehezedik.

„Sedet post equitem atra cura”, melyről Horatius oly szépen mondja, hogy az érczfalu hajókra is felszáll.

Ugy megérzi szívünk ebben a drága, kedves bércezes hazában, hogy koczkán van sok.

Terméketlen indulat az irigység és jól mondta Varga Gyula egy kis költeményében:

„Nem lehet szeretni a hazát, és
Gyűlölni egymást.”

De azért néma aggodalom fog el, ha nemzetiségeink idegen aspirációktól erőteljesen égő fajszeretettét látjuk.

TÁRCZA.

Messze tőled

Messze tőled, egy kis csendes vidéken,
Eszembe jutsz, szőke leány, énnékem;
Eszembe jutsz, te és minden szépséged ...
Milyen boldog lehetnék én téveled!

Nem zavarná éltünk panasz, búbanat,
Nem kellene keseregnem utánad,
Nem zokognék, sirnék annyit, szép leány,
Arczom, tudom, nem lenne oly halovány.
Nem járnék a temetőbe sohasem,
Nem volna oly borus az ég felettem; —
Angyalodként őriznélek tégedet,
Forró csókom volna szódra felelet.

S este, ha már kigyultak a csillagok,
A mikor te, legszebb álmod álmodod:
Ablakodnál eljátszanám lantomon,
Nincsen szebb lány, mint te drága angyalom ...

Gr. Uszák.

Esküvő előtt.

—J. Sz.—

Emlékszel-e édes, az elmúlt napokban
Mint szövögettünk tarka képeket
S míg képzelmünk a jövő báját festé
Szegény szívünk örömtől reszketett?
A melyért annyi küzdést általéltünk,
Megérdemeltük ezt az örömet ...
Oh mondd! mire nem soká kell már várnunk
Ohajtod-e az édes percekét?

Am a jövőt még mély homály takarja,
S hol tán napfényt sejt gyanutlan szemünk,
Ott fogad majd a vészek éjszakája
És kincs helyett zord sziklákat lelünk.
Mert látod, könnyű sorsa a madárnak
Kis fészkehez bárhol lel pelyheket ...
De ... Mond csak édes, melyek beállhatnak,
Nem féled-e a gondtelt percekét?

Szemembe sokszor kétség könyje téved
S a sejtett vészről elszorul szívem
Oh a kék ég is elborul gyakorta
Es a boldogság sem felleltelen.
De lstenem, mért aggódnánk hiába
Hisz a jövőt csak sejténünk lehet —
Jer édes! melyek ránk várnak nemsokára —
Álmodjuk át a boldog percekét. ...

A fészek csendje.

Irta: Bibó Lajos.

Az asszony piezike ujjaival dobolt az ablaküvegeken, Béli Laczi pedig végig dölve a puha ottománon, belebámult a cigaretta kékes felszálló füstjébe. Nézte sokáig azt a gomolygó semmiséget s úgy találta, hogy a szétoszló füst és saját lelkének ábrándjai között van valami hasonlatosság. Elfújja a szél ezt is, azt is, hogy nyoma sem marad.

Mikor azután megunja a hosszas hallgatást, csak úgy könnyedén, mintha a legközségesebb dologról volna szó, oda fordul a feleségéhez.

— Rideg, unalmas fészek ez a mi lakásunk, asszonyom. Nem tudom miért, de úgy bánt, fellázít engem ez a csend, ez a nyugalom, melynek egyhangúsága egy eltemetett világ édes óráira emlékeztet,

Az asszony végig simítja kezével borus homlokát s ez alatt fekete szeméibe két fényes köny szökik. — Igaza van, uram, egy eltemetett világ csendes boldogságát hirdeti itt minden.

— Amelynek nincs feltámadása ugy-e, asszonyom?

— A mi meghalt örökre s nem tér vissza többé soha! —

Béli Laczinak ez a véghetetlen keserőséggel kimondott szó oda nehezedett a lelkére, hogy szinte megrengett tőle. Vád, szemrehányás, a zaklatott lélek fájo panasza volt abban a hangban s ő érezte, tudta, hogy annak a szenvedő asszonynak van joga így beszélni hozzá s volna oka arra is, hogy összetört szívének egész felháborodásával vágja a szemébe:

— Mivel kárpótolsz azért a sok álmatlan éjszakáért, a melyeket könnyezve virasztottam át miattad? Visszaadhatod-e ifjúságom, szerelmem, elvesztett hitem és romba dől reményem, hogy ne legyek ilyen koldus, ilyen elhagyatott szegény? ...

Hanem az az asszony nem szólt semmit, csak elfojtott zokogása törte meg a csendet.

A halovány ember ekkor felkiáltott s oda lépve a szép asszony mellé, megtogta remegő kezét.

— Azután nem tudna nekem megbocsájtani, Margit?

— En? hiszen nem vétett ön ellenem semmit, — válaszolt az asszony s eltakarta az arcát, a könnyeit, hogy még azok se árulják el a lelkében dúló nehéz harcot.

Béli Laczi letérdelt a felesége lábaihoz.

— Sok fájdalmat okoztam önnek, Margit, de látja, megbántam a bűnöm s jóvá akarok tenni mindent. Azt akarom, hogy visszatérjen közénk ismét a régi nyugalom, a szerelem, a száműzött boldogság. — Akarja?

Fáj, hogy nem értjük egymást; de még jobban fáj, ha látjuk, hogy ifjainknál az idealizmus ily neme vagy merőben hiányzik, vagy erőteljes. Minket a sovinsztikus lapok ismert eredetű pattogása nem ment meg, csak megteveszt. —

Erős nemzeti szellem, mely az ifjú lélek összes tanulmányaiba ereszti gyökerét, a magyar szellem legnemesebb gondolataiból táplálkozik, legdrágább hagyományait örökölte és vérévé tette: ezzel harcoljon a jövő Magyarországa, mert az igazság úgy is mellettünk van; a haza földje mellettünk szól; e haza minden megszentelt tere ügyünk mellett emeli föl szavát.

De hejh, sok igaz ügy veszett már el az emberiség nagy, egyetemes haladásában.

Az iskola lelke a tanár, a tanító.

Nemzeti lélektől ihletett ajakkal álljanak a tanszékre és töltsék azt be egészen. Legyenek egészen a tanszékek. Tegyenek meg mindent a fentartó testületek, kormány, társadalom, hogy tanár és tanító nyugodtan élhessenek magasztos feladatuknak; a család-fentartás gondjai ne kergessék bele mellék-jövedelmek hajhászatába, az anyagi érdek-harc ne vesztessék meg, szívöket el ne léhásítsák, hogy teljes lelköket adhassák át az ifjúságnak.

Oh, mily szegényes fizetésért dolgoztak az ötvenes és hatvanas évek tanárai, tanítói és azért minden nemzeti ügyért külön áldoztak, az ifjú lelkeket, mint a jövő Magyarországa még össze nem tört kincseit, őrizték meg annak a kornak, mely az alkotmányt kivívta és a megújódást eszközölte.

A vallásos hit élt, épen a lelkekben, mint Arany sóhajtva kívánja vissza magának későbbi napokban.

A tanítói pálya a türelem és remény gyakorló helye; de itt izmosul a jellem. Erős jellem nélkül bármily képzett ifjú, az első vásárlónak oda adja lelke szűzies ifjúságát, oda adja ideáljait. Pedig ez ideálok a hazaszeretet talajában nőttek fel. Gyémántot ad oda hitvány üvegért, mint a vad ember. És bizony, a finom chic-es ruha alatt a „századvégé”-nek olthatatlan szenvedélye a Zola „homme-bête”-je olálkodik.

A jó isten mentse meg ettől az ifjúságot.

Jövő Magyarországa: nemes ifjúság, őrizd meg tisztán szivedet.

Es áldja meg az isten az iskolákat, melyekre e szív reá van bízva, hogy ezt nemes eszményektől ihletve, bocsássa az élet harczába!

Előttünk súlyos küzdelem áll. Az idegen aspirációkat szégyenítse meg a magyar nem-

— Vezekleni ohajtók életem azon szerencsétlen pillanatáért, melyben megfelledeztem az eskü szentségéről.

A szép asszony busan rázta fekete fürtös fejét s kezeivel lemondólag intett.

— Legyen őszinte, uram, s ne áltassa tovább is a lelkem. Látja én bele nyugodtam a sorsomba, a végzet elhatározásába, lemondtam önről. Megtörtem a szenvedések alatt s ma már nyíltan áll előttem a rideg valóság, hogy ön megunt engem. Talán nem is szeretett soha. Az az érzélem, melylyel irányomba viseltetett, lehetett vágy, inger, mámoros sovárgás, egy pillanat örülete, de nem volt szerelem. Könnyű volt belőle a kiábrándulás. Tudom, hogy szívének melegével mást ajándékozott meg, tudom, hogy mást szeret s higgye el nekem, hogy ez a tudat ma már nem is fáj olyan nagyon. Eltemettem a multat, a régi napok minden emlékét, nem várok öntől semmit, de majd, egyszer, ha megtörik a szíve, ha ön is csalódik, akkor emlékezzék vissza a régi szerelmére!...

Kicsordult könnyei oda estek a Béli Laczi vonagló arcára s felégették annak pirját.

— Tehát elüz magától asszonyom s elzárja előttem a megbánás útját?

— Szabaddá akarom önt tenni egészen.

S ha én ezt a szabadságot eldobom magamtól, s leborulok ismét lábaihoz s bűnbánóan, megtörve kérem bocsánatát, esdeklem szerelmét, még akkor sem emel szeretettel a keblére, még akkor sem felel el a zivataros multat?

A szép asszony hallgatott.

Ugy érezte, mintha lelkében ismét feltámadott volna a remény, a hit, a szerelem világa, mintha egy gonosz, rettenetes álmából ébredt volna fel s hirtelen megfordulva, oda omlott szótalanul az erős ember kitárt karjaiba.

Es azután engedte, hogy az lecsókolja sötét szeméit, piros ajkát...

zeti génusz ereje, hatalma. Hadd, hulljon porba; hadd törjék szilánkká e hatalom ellen minden.

E génusz költözzék az ifjúság szívébe.

Isten áldása az iskolákon!

„Oltárai e hazának, hadd, füstölögjenek!”

POLITIKAI SZEMLE.

Belügyi reformok. A belügyminisztérium kebelében, mint értesülünk, a nyár folyamán számos nagyfontosságú reformművet vettek munkába. Így elkészült a rendőrség államosításáról szóló törvényjavaslat előadói tervezete, s befejezéséhez közeledik a közegészségügyi törvény revíziója is. Tervbe van véve az országos tébolydák számának szaporítása és az orvosi díjszabályzat megalkotása. Mind e reformokat az ország közvéleménye már régebben sürgeti s megvalósulásukat kétségtelenül rokonszenvesen fogják mindenütt fogadni.

Az interparlamentáris konferencia. A szept. 17—22-ikén Budapesten összehűlő hetedik interparlamentáris konferenciára vonatkozólag a következők újabb értesüléseink vannak:

Az interparlamentáris Unió tanácskozásainak egyik kiemelkedő mozzanata lesz az állandó nemzetközi békebiróság alapításának megvitatása. Ez a kérdés már a tavalyi brüsszeli konferenciára volt kitűzve, de ott az idő rövidsége miatt nem volt tárgyalható. Az Unió ennek következtében elhelyezte a kérdés megvitatását Budapestre és időközben valamennyi hatalomnak megküldötte Descamps szenátor emlékiratát, hogy ennek alapján az államok kormányai a maguk részéről is tanulmányozzák a fontos kérdést. Több kormány tudomást is vett a memorandumról, de parlamenti megvitatás alá egyik országban sem került. Az Unió berni igazgatósága most arra törekszik, hogy a budapesti konferencia aziránt hozzon határozatokat, hogy egyik vagy másik állam ragadja meg a diplomáciai iniciatívát az állandó nemzetközi békebiróság megalapításához.

Az Unió németországi csoportjának indítványára az idegenek védelme- és kizáratásának ügye is Budapesten lesz megvitatandó. E kérdés a nemzetközi jogász kongresszusnak Genfben 1892. szeptember 9-ikén tartott ülésében hozott határozatok alapján lesz tárgyalandó.

Ugyancsak a német csoport kezdeményezésére a budapesti konferencián megbeszéljük a venezuelai és a transvaali kérdést. E csoport egyik tagja, Hirsch Miksa javaslatot készített, amelyben arra mutat rá, hogy minden európai állam, amelynek más világ-részen gyarmatai vannak, ugyanolyan helyzetbe jöhet, mint jutott az idén Anglia és Spanyolország Transvaalban vagy Venezuelában. Hogy azonban az európai parlamentek, sajtó és politikai közvélemény az ilyen ügyekről helyesen legyen tájékozva, indítványozza, hogy az interparlamentáris unió szervezzen egy nemzetközi tudakozó irodát, amely gyors, világos, teljes és részrehajlatlan és felvilágosításokkal lássa el az érdekelteket államokat.

Nem kevésbé fontos az az indítvány, amelyet a dán csoport terjeszt a konferencia elé új államok semlegesítése tárgyában. A dán csoport indítványa így hangzik:

Az interparlamentáris konferencia mondja ki, hogy mihelyt valamely állam törvényhozási határozattal kimondja semlegességét, e semlegesség minden hatalom által elismertessék. A konferencia tagjai pedig hassanak oda, hogy e fontos elvi kérdés a legközelebbi diplomáciai konferencia elé hozassék.

A nemzetközi béke állandósításáról Joung francia tábornok fog hosszabb előadást tartani, a melyben azzal a javaslattal lép fel, hogy a budapesti interparlamentáris kongresszus szavazzon meg díjat annak a kormányának, amely egy év óta leginkább mozdította elő a nemzetközi egység felé való haladást. Egy másik díjat pedig oly tudósna, kinek tanulmánya ez évben leginkább vitte előre a nemzetközi békének oly bonyolult problémáját.

Ugyancsak a budapesti konferencia feladata lesz a felett határozni, hogy az Unió jövőben évenként vagy pedig csak két évenként tartsa kongresszusait. A kongresszusra eddig már mintegy négyszáz külföldi politikus jelentette be megérkezését. Számosan családtagjaikkal jönnek el hozzánk. A tiszteletükre rendezett ünnepségek sorába újabban egy szegedi kirándulást is felvettek.

A berni központi iroda immár szét is küldötte a világ összes békeegyesületeinek a szeptember 17—22-én Budapesten, az Ujvárosháza nagytermében, Türr István tábornok elnöksége alatt tartandó béke-kongresszus részletes és végleges napirendjét, amelyet kivonatolva a következőkben ismertetünk:

A megnyitó-ülés szeptember 17-én délelőtt 10 órakor lesz az Ujvárosháza nagytermében. Az egyesületi képviselők bejegyzése, az iroda és a bizottságok megalakítása.

Szeptember 18. Délelőtt 9 órakor: A központi iroda jelentése a lefolyt év háborús és békés eseményeiről. A központi iroda feladata sürgős esetekben és a béke veszélyeztetésekor. Az albizottság jelentése a nemzetközi békebiróság tervezeteire vonatkozólag. Átirat az interparlamentáris konferenciához egy állandó nemzetközi béketörvénysszék felállításának támogatását illetőleg.

Szeptember 19. Délelőtt 9 órakor: Egy állandó nemzetközi bizottság alakítása Afrika részére. Javaslat a hadi készülődések korlátozását célzó mozgalom érdekében. Az európai vám-unió eszméje.

Szeptember 20. Vasárnap nincs nyilvános ülés.

Szeptember 21. délelőtt. A jövő világ-béke-kongresszusok szervezete. A munkások belépése a békeegyesületekbe és viszonyuk a békekongresszus-hoz. Jelentés az olvasó és a történelmi tankönyvek ügyéről. Jelentés a hadseregek átalakításáról és egy tanulmányi bizottság kiküldése Javaslat egy nemzetközi nyelvnek tanulmányozása végett kiküldendő külön bizottság tárgyában. A békemozgalmak előnyei a népek gyakoribb érintkezésében. A főiskolai béke-szövetkezetek és a párbaj.

Szeptember 22. délelőtt: Szózat a népekhez. A VIII. nemzetközi békekongresszus helyének és idejének megállapítása. A kongresszus berekesztése.

A felsorolt tételeket szakszerűen csoportosítva, a kongresszus három bizottságban fogja tárgyalni. Az ünnepségek sorrendjét és a kedvezményeket a magyar előkészítő bizottság idejekorán fogja közzétenni. A kongresszus irodája a körüti Royal nagyszállóban van, ahol a hivatalos órák alatt (déltől 4—6 óráig) mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Ugyanott válthatók kongresszusi részvételi jegyek a Magyar Békeegyesület tagjai részére egy forint, nem tagok részére pedig két forint.

KÜLÖNFÉLÉK.

Isteni tisztelet fog tartatni vasárnap f. hó 6-án délelőtt fél 10 órakor a helybeli ev. ref. templomban.

Halálozás. A mult hó 31-én a gróf Lázár család gróf Lázár Aladár elhalálozásával érzékeny veszteség érte. Mi is őszinte részvételt osztozunk a köztisztelőben álló főúri család lesújtó gyászában, vigasztalást óhajtv a széles körű gyászoló rokonságnak. A gyászbeszéd a következő jelentést bocsátotta ki a főúri család: „Záárhegyi gróf Lázár Imre és neje szül. magyar-nagy-sombori Sombory Irma; Sperker Ferenc és neje báró Schleinitz Mária valamint gyermekei; záárhegyi gróf Lázár Kálmán szül. sárdi Simén Amália valamint gyermekei: záárhegyi gróf Lázár Berta, Kálmán, Árpád, Miklós, Róza, István és neje szül. tarcsfalvi Pálffy Josephine; továbbá számos közeli és távoli rokon szomorodott szívvel jelentik a szeretett testvér, sógor, unokatestvér és rokon záárhegyi gróf Lázár Aladár f. évi augusztus hó 31-én élete 53-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Hült tetemei a rom. kath. egyház szertartása szerint fognak beszenteltetni és a soófalvi családi sírboltba szeptember hó 2-án d. u. 4 órakor örök nyugalomra helyeztetni. Az engedelmű szentmise áldozat f. évi szeptember hó 3-án délelőtt 11 órakor a besztercei rom. kath. plébániai templomban fog az egek urának bemutatni. Soófalva, 1896. augusztus 31-én.”

Hirtelen halálozás. Lica Dániel helyi ügyvédet, ki az utóbbi időben az ügyvédi pályától visszavonult, mult hó 28-án Oláh-Szt.-György községben, a hol az idei fürdő idényét töltötte, az utczán hirtelen guttaütés érte, s hazaérése után nem sokára meg is halt. Temetése — a melyre városunkból sok résztvevő utazott ki — mult hó 30-án d. u. volt nagy részvét mellett.

Esküvő. Mult hó 29-én reggel 8 órakor kötött házasságot Breuer Richárd pénzügyőri biztos Csallner Luizával a helyi anyakönyvvezető előtt, innen egyházi áldásra az ev. luth. templomba ment az, új pár a legközelebbi rokonok s tanúk kíséretében. Délben pedig villás reggeli után az új pár el is utazott a vonaton Ungvárra, a férj leendő állomáshelyére.

Öngyilkosság. Mult hó 31-én reggel 6 órakor a „Fleischer Allé”-n egy fán felakasztva találtak egy munkás osztályhoz tartozó férfit. — A rendőr-orvosi bizottság, a melyben a városi orvos képviselőjében Dr. Bartha József helyi kir. törvényszéki és fogház orvos szerepelt, a helyszínére azonnal kiszállván, megállapította, hogy a hullán külérőszak nyomai nem találhatók és így az illető önakasztás által vetett véget életének. — Az öngyilkosnak zsebében 7 kr. pénz s egy pár írat találtatott, melyek alapján megállapították, hogy az illetőt Hirschmüller Jánosnak hívják Roschi (Czernoviz mellett) illetőségű, foglalkozására nézve közműves, itt pedig nem régóta mint közvesz napszámos foglalatkodott. A hullát a vármegyei közkórházba szállították, a honnan el is temettetett.

Vásári tolvajlások. A legközelebbi Bertalan napi kirakó vásár alkalmával sikerült a helyi rendőrségnek egy néhány zsebmetszőt elcsipni s a tett kiderítése után az illető bíróságnak átadni. — Ezek közül egy alsó visóí Ganz nevű zsidó csavargó Scholtesz kórház utczai órák üzletébe állított be vásárlás ürügye alatt, és nézegetés közben egy pár óra lánczot emelt el, de tetten éretett. Továbbá vagy négyen több vásári árucikket loptak el különböző vásárosoktól, de a lopott tárgyak megkerülvén, a tulajdonosoknak kiadattak s a tettesek a hüsvösre kerültek.

A szülők figyelmébe. Szárnya kelt ama hir, mintha az ev. luth. felekezetnek itt, Beszterczen, felső-nép, vagy polgári fiu-iskolája volna, s erős hangon allarmiroztatnak a szülők, hogy gyermekeiket ezen egyedül üdvözítő, jól felszerelt iskolába (??) adják. Figyelmeztetjük a szülőket, hogy Beszterczen, ez idő szerint, egyetlen felsőbb népiskola van csupán, s ez:

az államilag segélyezett községi polgári fiú-iskola. A lutheranus felekezetnek van: elemi fiú-iskolája, földmives iskolája és gymnásiuma, felső népiskolája, vagy polgári fiú-iskolája azonban nincsen. Mert hát: lehet ugyan, hogy az ev. luth. elemi iskolában még 7 vagy 8 évig is nevelgetik — mint a fáma mondja — a honpolgárokat, csupán azért, hogy az általuk un. magyar iskolába el ne juthassanak valamiképp, de a végén mégis csak elemi iskolai bizonyítvánnyal bocsátják el tanítványaikat. Ezt mutatja a valóság, s ez a való! A többi mese. A mesében pedig nincs igazság. — Ne engedjék tehát a szülők magukat a „kis hamis” híreszteléseivel megtévesztetni, hanem aki az elemi iskola 4 osztályát fiával elvégeztette s gymnásiumba nem akarja adni, de a tovább képeztetését óhajtja: habozás nélkül irassa be a hová kell, az államilag segélyezett községi polgáriskolába, a hol esze és szíve bizonyára megkapja azt, a mire egy értelmes, tisztos honpolgárnak, hazafinak szüksége van.

Major tánczmester részint a közönség óhajának engedve, másrészt hogy a vidéki növendékeknek is alkalma nyíljon a tanulásra, városunkba érkezett és folyó hó 8-án egy 5 hétre terjedő tanfolyamot nyit. Bővebb felvilágosítást a hirdetések nyújtanak.

Tűzoltóink biztosítása. Amint örömmel értesülünk helybeli tűzoltó egyesületünk igazgatósága összes tűzoltóinkat biztosította az „Első magyar általános biztosító társaságnál és pedig oly formán, hogy halál esetében 1000 frtot, munkaképtelenség esetére szintén 1000 frtot, rövidebb ideig tartó munkaképtelenség esetében pedig 1—1 frt napidíjat kap minden tűzoltó. Valóban szükség volt erre, hogy legalább némi kárpótlás reményét táplálhassák lelkükben tűzoltóink az életveszélyes hivatásuk betöltése közben felmerülhető erélyekkel szemben.

Nyári kirándulás. A helybeli szász iparos egyesület a kedvezőtlen időjárás miatt többször elhalasztott nyári mulatságát mult hó 30-án vasárnap délután tartotta meg a palakó-hegyen, miután a kirándulás megtartása a Schuller erdőben, — a tartalékos katonák éles töltésű fegyver gyakorlata miatt — a rendőrség által betiltatott. — A kedvező időjárás folytán a kiránduláson igen nagy számú résztvevő közönség jelent meg, s vig czigányzene hangjai mellett egész estig mulatott a tánczó fiatalság, s onnan bevonulva a sétatéri „Ott“-féle nyári kertben folytatták késő estig a mulatságot.

Kultur-egyesületek kongresszusa. Az Emke által indított mozgalom eredményeképpen f. hó 7-én veszi kezdetét a hazai kultur-egyesületek ünnepi kongresszusa. Ez alkalomból Sándor József az Emke főtitkára összeállította a magyarországi kultur-egyesületek vázlatos történetét. E szerint a legnagyobb kultur-egyesület hazánkban az Emke. Mindössze tíz esztendő s már majdnem 15.000 tagja van. Vagyona 1,219.042 forint s évenként 60 000 forintot költ el kulturális célokra. A felső magyarországi K.-egylet három évvel idősebb az Emkénél. Összesen 5885 tagja van. Alapvagyon 130.000 forintot. Főnállása óta 175.000 forintot adott ki közművelődési célokra. A Dunántúli közművelődési egyesületnek 1151 tagja van. Alapvagyon 62,885 frt. Eddig 5161 frtot fordított közművelődési célokra. Az összes kultur-egyesületek tagjainak száma 60.845, kik mintegy 280,000 frtot adnak össze évenként kulturális célokra. Sok és mégis nagyon kevés. Ennek az összegnek legalább is tízszeresre volna szükséges ahhoz, hogy óhajtott eredményeket lehessen felmutatni. A kongresszust gróf Bethlen Gábor az Emke elnöke fogja megnyitni; a tárgyalás vezetésére pedig Széll Kálmán a D. K. E. elnöke van felkérve, míg a kongresszust gróf Károlyi István a T. M. K. E. fogja bezárni.

Robinson a kiállításon. A székelyudvarhelyi kö- és agyagipari szakiskola egyik növendéke, Pap Miska 14 éves oláh fiú Robinson módjára, minden bucsuzás nélkül odahagyta a szülői házat. A fiú, aki jól beszél magyarul, fejébe vette, hogy neki meg kell látnia a kiállítást és meg kell ismernie az alföldi magyar népet, amely őt különösen érdekelte. Nyolcz nap előtt tehát gyalog indult el hazuról Kendi-Lónáról és Bánffy-Hunyadról Nagyváradnak ment Komádin, Darvason, Mezóturon és Szolnokon keresztül egy darab kenyér és egy krajcár nélkül a zsebében. Még talán zsebe sem volt, de azért a jó emberek mindenütt el látták eleséggel és szállással. Végre föl érkezett Budapestre és egyenesen beállított a kiállításba, ahol az igazgató jóvoltából a barakkban uri kényelemmel látták el. Most sorba nézi a kiállítás összes pavillonjait s csak attól tart, hogy ha ismét hazamegy, az apja jól meg fogja cibálni a fejét.

Erdőszők öröme. A állami tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló 1893 évi II. t. czikk az állami erdőtisztokra tudvalevőleg csak utólagosan terjesztett ki. A törvényben megszabott fizetések t. i. e szolgálati ágnál csak az 1895-ik évben vétettek fel először a költségvetésbe, oly módon, hogy a személyzet fele minden fizetési osztályban a III-ik, másik fele pedig a II-ik fokozatba soroztatott be. De az így megállapított fizetések még ekkor sem voltak az egész személyzetnél folyósíthatók, mert a törvényhozás a fizetésjavításra engedélyezett többletből egy jelentékeny összeget úgy az 1895. évi, mint az 1896. évi költségvetésben megtakarítani rendelt.

E miatt a fizetésfelemelések az erdőszetnél még a folyó év első felében sem léphettek teljesen érvénybe.

A mint azonban a földmívelési miniszter értesült

arról, hogy a törvényhozás által követelt megtakarítások elértettek, azonnal intézkedett, hogy a törvény-szerű fizetések kiutalványoztassanak.

A földmívelésügyi miniszter ezen rendelkezése már végre is hajtattott s ennek következtében a kincstári erdőknél 170-, az állami kezelésbe vett erdőknél 33-, és az erdőfelügyelőségeknél 21-, összesen tehát 224 állami erdőtiszt és mintegy 500 erdőőr (altiszt) lépett élvezetébe az új fizetéseknek, melyek az eddigi fizetéseket a legtöbb erdőtisztnál 100—200 frttal, egyeseknél nagyobb összegekkel is, az altiszteknél pedig 20—40 frttal mulják fölül.

Millenniumi alapítvány. A deési hitelbank részvénytársaság f. évi márczius 22-én tartott rendes közgyűlésében hozott határozatával, hazánk ezer éves fennállásának emlékére 10.000 korona alapítvány létesítését határozta el oly módon, hogy minden évben az évi nyeresémből ezer koronát teszen le, míg a 10.000 koronát az összeg eléri. Az alapítványi tőke évi kamatai felsőbb kereskedelmi iskolát, vagy tudományegyetemet hallgató egy, esetleg több szolnok-dobokamegyei illetőségű, szegény sorsu ifjú segélyezésére fognak fordíthatni. E célból, a hitelbank minden év szeptember havában egy Deesen megjelenő lapban pályázati hirdetményt tesz közzé. Ezen alapítvány kamatainak elnyerhetéséért pályázhatnak szolnok-dobokamegyei illetőségű oly ifjak, kik a felsőbb kereskedelmi iskola, avagy a tudomány egyetemnek valamelyik fakultására be vannak iratkozva és az első évben általános jó osztályzatot nyertek, illetve a tudomány egyetemen az időnkénti kollokviumokat s az előirt alapvizsgálatokat a maga idejében sikerrel letették. A folyamodvány a deési hitelbank részvénytársasághoz Deesen nyújtandó be és ahhoz melléklendő: a) keresztleveél; b) vagyoni és erkölcsi bizonyítvány; c) az előző évről nyert iskolai bizonyítvány, illetőleg index. A beérkezett folyamodványok felett a deési hitelbank, részvénytársaság igazgatósága utján végérvényesen határoz, a segélyül felhasználandó kamatokat egy vagy több tanulónak kiutalja. A segélyben első sorban, felsőbb kereskedelmi iskolát látogató tanuló részesítendő és csak, ha ilyen nem lenne, adandó ki egyetemi hallgatónak. Pályázó hiányában a kamatok a tőkéhez csatoltatnak.

Kisasszonyok mint gyógyszerészgyakornokok. A vallás és közokt. miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg körrendeletet intézett vármegyénk törvényhatóságához is, melyben az iránt intézkedik, hogy gyógyszerész-gyakornokokul ezentul az 1892. évi 35985 sz. alatt kelt vallásügyi miniszteri rendelettel kibocsátott szabályzatban megjelölt előképzettséget igazoló nők is felvehetők. — A felvétel esetéről-esetre adható meg. A kellően felszerelt kérvény végleges döntés végett a vallásügyi miniszterhez terjesztendő fel, s a tisztí főorvos véleményével látható el.

Moldován Gergely új könyve. Moldován Gergelyt nem engedi megpihenni vágya, hogy megszüntessen ellentéteket és eloszlasson félreértéseket, amelyek évtizedek óta beékelődtek a hazának uralkodó népfaja, a magyar meg egy másik, szintén fontos tényezője, a románág között. Ugy véli ezt elérhetni, hogy kölcsönösen megismerteti őket egymással. Nem rossz gondolat, mert ha már az ördög sem olyan fekete, mint aminőnek festik, mennyivel inkább lehet tulzás abban a rosszban, amit a románokkal rólunk és a románokról velünk el akarnak hitetni a magyar és a román fajnak rosszakarói. Mert rosszakarát minden körülmények közt az, ami a hazában lakó, egymás támogatására szoruló nemzetiségek között elhinti a félreértés meg a viszály magvát. Ezekre a sötétben dolgozó elemekre vadászat Moldován Gergely új könyvében, a Románág gyűjtő czimmel összefoglalt gyűjteményben és mondható, hogy nagyon szép sikerrel. Nem tesz egyebet, mint hogy az arczukba világít az igazság lámpájával; ezt pedig sehogysem bírják ki. Elvész a talaj lábaik alatt, a hamis mártírkodás glóriája szétfoszlik és előtűnik a pénzért meg önérdékből agítáló népbolondító. De ami Moldován a legutóbbi könyvét illeti, amely a Szabó Ferencz nagyeleméri plébános „Történeti, nép- és földrajzi könyvtár”-ának már a hatvanadik kötete, tudományos szempontból is megérdemli, hogy vele foglal kozzanak. Alaposan, de azért érdekesen tárgyalja a románok történetét, kulturáját, népszokásait, irodalmát és gazdasági viszonyait. Egy-egy olyan epizóddal tarkítja, amely egymagában is érdekel, mint például „A Rákócziinduló Jassiban” czimű fejezet. A kötethez van csatolva a szerzőnek nemrég megjelent röpirata „A magyar nemzeti állam nemzetiségi feladatai,” amelyet annak idején, megjelenésekor mi is ismertettünk.

A Pesti Hirlap millenniumi alapja. A Pesti Hirlap egyik névtelen hazafias előfizetője kezdesén elindulva a hozzá begyűlt kisebb összegeket millennium-alap létesítésére használta fel. Szaporította ezen kezdettől fogva hazafias és jótékony célra szánt alapot számos olvasójának fogadási összege, valamint ama fogadásszerű adó, melyet a jelzett laphoz intézett kártya- és szerencsejáték- kérdések megoldására vetett ki, amikor t. i. hasonló kérdésekre csak azon föltétel alatt adott szerkesztői izeneteiben döntő választ, ha a vitázó felek a játékhoz mért összegben fogadtak és azt a lap szerkesztőségének a kérdéssel beküldötték. E gyakorlatot a lap továbbra is fentartván, az alap tetemes gyarapodása remélhető. A „Pesti Hirlap” ily uton létesített millenniumi alapja f. 1896.

évi június 30-án a kamatokkal együtt 2105 frt 60 krt. tett ki. A tőke a Pesti hazai első takarékpénztárnál 4% kamatozással van elhelyezve. A kamatok földmívelésére nézve a Pesti Hirlap a következőkben foglalta össze rendelkezését: A rendelkezésnél figyelemmel voltunk arra, hogy egyrészt az alap további növekedését meg ne akasszuk, másrészt a jótékony és hazafias célok közül, olvasóink véleményének meghallgatása után, azt válasszuk, amelyik leginkább megfelel a hazafias adományozók szándékainak is. Első sorban tehát ama vármegyéket vettük figyelembe, ahol nem magyar anyanyelvű honfitársaink körében a magyar nyelv ismerete legkevésbé van elterjedve. Itt következnek százalék szerint egybeállítva azok a vármegyék, amelyekben idegen anyanyelvű honfitársaink közt 10% sem beszél magyarul. Az összeállítás egyébként is érdekes. A százalékszám a nem magyar anyanyelvű népességnek magyarul is beszélő hányadát jelzi az utolsó népszámlálás eredményei szerint. 1. Krassó-Szörény 2.6 százalékkal, 2. Trencsén 2.8, 3. Árva 3.6, 4. Fogaras 3.8, 5. Sáros 4.0, 6. Hunyad 4.0, 7. Besztercze-Naszód 4.3, 8. Temes 4.7, 9. Liptó 4.8, 10. Szeben 5.0, 11. Alsó-Fehér 5.0, 12. Turóc 5.5, 13. Szolnok-Doboka 5.7, 14. Máramaros 7.1, 15. Nyitra 7.3, 16. Szepes 7.6, 17. Torda-Aranyos 7.8, 18. Kolozs 8.1, 19. Zólyom 8.5, 20. Arad 8.5, 21. Torontál 8.5. Amelyekhez a hazafias érületű ruthen lakosság zömére való tekintettel még két olyan megyét csatolunk, ahol az idegen ajku népességnek valamivel több mint 10%-a beszél magyarul is és pedig: 22. Ung 10.6, 23. Bereg 14.6. A 63 vármegye közül ebben a 22 vármegyében van legnagyobb szüksége a népességnek a magyar nyelv megtanulására. Ebben a tekintetben pedig azok a tanítók tehetnek leg többet, akik az iskolában a magyar nyelv tanítása körül legtöbb eredményt bírnak elérni, de amellett — amire különös súlyt fektetünk, — a nem magyar ajku népség körében kiváló gazdasági tevékenységet is fejtenek ki s a szegény népességet tisztességes keresetforrások megnyitása által (kertigazdaság, sajtókészítés, állat-tenyésztés, bármilyen hasznos háziipar) a magyar nemzet iránt hálára is tudják gerjeszteni. Ezekből indultunk ki, amikor következőkép rendelkezünk. 1. A Pesti Hirlap millenniumi-alapjának évi kamatait egyben és amennyiben legalább is 50—50 frtra fölosztható lesz, ilyen részletekben, a föntnevezett 22 vármegyei törvényhatóság egy, esetleg több oly szegénysorsu néptanítójának adjuk jutalomdíj gyanánt, aki a nem magyar anyanyelvű lakosság körében a magyar nyelv megtanítása által különös érdemeket szerzett s amellyel a szegény népesség körében eredményes gazdasági tevékenységet fejtett ki. 2. A jutalomdíj kiadásánál a hitfelekezet és az iskolafentartó (állam, község, felekezet) teljesen közömbös. Családos tanítók azonban különös figyelemben részesülnek. 3. A jutalomdíjra minden év július végeig a nevezett törvényhatóságok tanfelügyelőitől kérünk ajánlatot s a díjat szerkesztőségünk közvetlenül mindig Szent István napján adja ki; először 1897. aug. 20-án. 4. Millenniumi alapunkat továbbra is növeljük s fölkérjük olvasóinkat, hogy arról alkalmasszerű adományaikkal megemlékezni szíveskedjenek. 5. Végül föntartjuk magunknak, hogy az alapról idővel, előfizetőink véleményének meghallgatása után, amennyiben azt nagyobb szükség másképen indokolná, másképen is rendelkezessünk.

KÖZGAZDASÁG.

A f. 1896 évi termés hazánkban.

A földmívelésügyi miniszterium az állandó gazdasági tudósítókban részben már a cséplési eredmények alapuló jelentései alapján összeállította a buza- és rozs termésének eredményét, leszámítva hozzávetőlegesen a téli és nyári elemi károkat.

A miniszterium jelentését adjuk a következőkben:

Minden esztendőben kárt okoznak az elemi csapások Magyarországon is; az idén azonban olyan arányban pusztítottak hazánkban a viharok, jégesők és felhőszakadások, hogy a veszteségek — kivált egyes vármegyékben — igen nagyok lettek. Már a tél folyamán az Alföldön, némely felvidéki, dunántúli és királyhágón inneni részen elég sok őszi buza és rozs kiveszett; a megkárosult területet az őszi buzánál mintegy 300.000 kataszteri holdra becsüljük, minthogy azonban némi kárpótlás érte az őszi buza-területének nagyobb mérvű vetésével, az ország összes buzaterülete csaknem a rendes nivón maradt. A folyó év tavaszán meglehetősen jól indult az időjárás, kedvező esőzések is voltak jóformán az ország minden részében, igen termékeny és áldástígérő jó idő járt május havában, sőt részben június hó elején is, de már június hó közepe táján a fellépett rozsdá és üszög mind nagyobb területeken mutatkozott, s közvetlenül aratás előtt igen sok helyen kivált azonban Torontál, Tolna, Baranya, Győr, Vas, Zala, Bács-Bodrog, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest-, Fejér-, Somogy-, Veszprém-, Szabolcs-, Szatmár- és Temesvármegyékben nagy károkat okozott. A torontáli részen a rozsdakárt 25—30%-ra becsülik; már pedig egy olyan vármegye, aminő Torontál is, az ő 4—5 millió métermázsza termésével, természetesen akkor, ha jó

az eredmény — nagy szerepet játszik buzapiacainkon. A folyó évben Torontálban alig termelt 3 millió métermázsza buza és ennek a mennyiségnek is legfeljebb $\frac{1}{3}$ -a alkalmas exportra. A bácskai (alsó-bácskai) buza is nagyon rosszul sikerül; itt a téli fagykár körülbelül 100.000 kataszteri holdról vitte el a buzát, tehát más vetésvesztesség is nagy volt az idén.

Az idén ismét a legnagyobb elismeréssel szólhatunk az állandó gazdasági tudósítók adatainak beszoalgtatásáról.

A múlt évben a hózivatarok és az idén a ciklonszerű morkánok, jégesők és felhőszakadásszerű záporosók, de általában a túlságos lecsapódások a buzában legalább is 10%-nyi, a rozsbán 8—9%-nyi, az árpában és zabban 6—6%-nyi kárt okoztak.

Aránylag véve az országban még legjobban sikerült a termés, elemi csapások csak kisebbmértű kárt okoztak a következő vármegyékben: Pozsony, Baranya, Sopron, Csongrád, Békés, Hajdu, Szabolcs, Arad, Csanád, Brassó, Háromszék és Nagy-Küküllő vármegyékben; ezekben a vármegyékben ugyanis a természet hozam 8 métermázsán fölül emelkedik s több helyen eléri a 12—14 métermázsát is. A többi vármegyékben is vannak ilyen kivételek, ahol a termés hozama meghaladja a 10 métermázsát is, de már inkább csak szórványosan. Minthogy tehát a jobb átlagok ellensúlyozzák a sok helyen mutatkozó kisebb termést, ez által hazánk buzatermése is a középátlagot elérte. Abban az esetben azonban, ha a fentebb említett vármegyék termésében szintén olyan hanyatlás következett volna be, mint a minő például Tolna, Vas, Somogy, Torontál, Bács-Bodrog, Fejér, Ung, Győr, Bereg, Szabolcs, Szolnok-Doboka, Maros-Torda, Nyitra, Abauj-Torna, Kolozs és Kis-Küküllő vármegyékét érte, akkor bizonyára 5—6 millió métermázsával kisebb termés felett dispoaláltak volna a magyar gazdák. Így érzékeny a veszteség, mert július hó elején általában az volt a nézet, hogy Magyarország jelentékenyen több buza lesz az idén, mint amennyi a múlt évben termelt. Es a mérleg most, amidőn a próbacséplésekkel nagybárára elkészültek a gazdák, a folyó év hátrányára szemben 1895-tel, a buzánál 1.6 millió métermázsá. A valószínű buzatermés ugyanis 38 millió métermázsára becsülhető, körülbelül 78 kilós átlagos súlylyal. Találkozik ugyanis a leggyengébb minőségű buza a legjobb minőségűvel; mindkettő meglehetősen mennyiséggel foglalt helyet az idei termésben. Aránylag az idén legjobb minőségű buza termelt hazánkban a következő vármegyékben: Esztergom, Sopron, Vas, Csongrád, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Gömör, Ung, Békés, Szabolcs, Arad, Csanád, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Brassó, Fogaras, Háromszék, Kis-Küküllő, Kolozs, Nagy-Küküllő és Udvarhely vármegyékben.

Itt a buzának hektoliterenkinti átlagos sulya megközelíti, sőt meg is haladja a 80 kilogramot. Leggyengébb minőségű buza termelt az idén: Trenesen, Zólyom, Nyitra, Hont, Győr, Sáros, Szepes, Szatmár, Torontál, Csik és Hunyad vármegyékben, ahol többnyire 75—76 kilogram a hektoliterenkinti átlagos suly.

A rozstermés ellen kevésbé van okunk panaszkodni, mert ez a termés úgy mennyiségre, mint minőségre nézve a múlt évi eredményt fölülmulja. A rozsnál mutatkozó termésteöbblet tehát bizonyos tekintetben a buzahiányt is pótolni fogja, de mintegy lehetővé is teszi majd, hogy a buzaforgalom az előirányzott mennyiségnél 1—2 millió métermázsával nagyobb arányokban mozoghat. Az árpatermés-kilátásokat főképp az utóbb lefolyt 3—4 heti kedvezőtlen időjárás megrontotta annyiból, hogy a remélnél kevesebb sörárpánk és több takarmányárpánk lett. A zabtermés hozamát is redukálták az esőzések, néhol azonban a jégesőzések is; ez a termés is jó közepeszerű eredmény helyett csak közepesen fizetett.

Valamennyi terményeinknél jellegzetes az idén, hogy a minőség — ámbár van elegendő jó minőségű, exportképes gabonánk is — a remélnél sokkal gyengébb lett, Magyarországon a buzaterület a folyó évben is közel járt az 5.70 millió katasztrális holdhoz, de a sok elemi csapás és egyéb kalamitások folytán alig volt nagyobb a learatott terület 5 millió katasztrális holdnál; a rozs területe pedig hozzávetőlegesen szintén csak a 2 millió katasztrális holdat ütötte meg.

Az átlagos buzatermés hozama 7—8 métermázsza közt mozog, és így az összes eredmény kerek összegben 38 millió métermázsza, azaz mintegy 48 millió hektoliter. A rozstermés átlagban katasztrális holdanként fizetett közel 7 métermázsát. Az összes eredmény pedig 13.47 millió mm. = 18—19 millió hektoliter. Az árpatermés körülbelül 1.75 millió katasztrális holdról 13 millió métermázsza s a zabtermés 1.63 millió katasztrális holdról 11 millió métermázsza. Országos átlagban a rozs hektoliterenkinti sulya 72 kilogramm, az árpáé 64—64 kilogramm és a zabé 44—45 kilogramm.

Hozzáadva az anyaország gabonaterméséhez azaz buza és rozsterméséhez a horvát- és szlavorországi részekben termelt eredményeket, az eredmény a következő:

A horvát-szlavorországi mezőgazdasági statisztikai osztály főnöke kimutatja, hogy a buza területe mintegy 10 ezer kataszteri holddal megnagyobbodott, ellenben a rozs területe körülbelül 5000 kataszteri holddal csökkent. A statisztikai osztály megjegyzi, hogy a területből azt a részt nem vonhatta ki, amelyen elemi csapások pusztítottak, de

amely terület épenséggel nem lehet csekély, kivált ha figyelembe vesszük, hogy e részen is jelentékeny károkat okoztak a nyári viharok, jégesők és felhőszakadások.

Az elemi csapások dacára — írja az osztályfőnök — a termés úgy mennyiségére, mint minőségére nézve a múlt évinél jóval kedvezőbb s ez okból Horvát- és Szlavorországi buzafeltelege meg fogja közelíteni a 2 millió hektolitert, rozsteleslege pedig a 250.000 hektolitert. Így tehát a szent István koronájához tartozó társországekban szintén közép-eredménnyel záródott a gabonatermés.

Horvát és Szlavorországi buzaterülete az elemi csapások levonása nélkül 417.580 kataszteri holdat esz ki, melyen termelt 3.514.553 hektoliter buza; 1895-ben termelt 408.843 kataszteri holdon 3.052.385 hektoliter. A rozsterület 161.054 hektoliter; tavaly 166.788 kataszteri holdon 683.425 hektoliter termelt.

1

A „Beszterce-Naszódvármegyei zálogkölcson- és hitelintézet“

1896 évi augusztus havi forgalma.

Sorszám	A számla megnevezése	Bevétel			Kiadás		
		Július	Augusztus	Összesen	Július	Augusztus	Összesen
1	Betét-számla	109792 13	11193 75	120985 88	46655 67	14393 36	61049 03
2	Betét-kamat-számla	—	—	—	102 58	44 77	147 35
3	Bélyeg illeték számla	26 16	1 03	27 19	40 20	—	40 20
4	Értékpapír-szelvény és pénzváltó üzlet-sz.	81 26	—	81 26	3678 89	758 47	4437 36
5	Felszerelési számla	47	—	47	399	—	399
6	Jelzálog-számla	3395 01	420	3815 01	16765	1760	18525
7	Jelzálog kamat-számla	2802 63	367 07	3169 70	—	—	—
8	Ingatlan hasznbér-számla	390	20	410	—	—	—
9	Jótekonycél-számla	—	—	—	373	—	373
10	Kötvény-számla	749 30	75	824 30	13272	3158	16430
11	Költség-számla	1	—	1	652 11	52 68	704 79
12	Kezelési jutalék-számla	2005 43	198 80	2204 23	—	—	—
13	Késedelmi kamat számla	65 24	15 57	80 81	—	—	—
14	Kir. adó-számla	28 11	—	28 11	1356 71	894 44	2251 15
15	Nyeremény-számla	—	—	—	7369	104	7473
16	Nyeresség — veszteség számla	—	—	—	2810 34	—	2810 34
17	Óvásdíj-számla	240 90	27 09	267 99	121 61	35 85	157 46
18	Pénztár-számla	2429 44	—	2429 44	—	4235 71	4225 71
19	Posta költség-számla	13 45	4 90	18 35	130	15	145
20	Részvényesek számla	—	90	90	—	—	—
21	Tiszti fizetés-számla	—	—	—	1791 24	253 32	2044 56
22	Tiszti fizetés előleg-számla	342	45	387	600	—	600
23	Váltó számla	405 148 72	61795 21	466943 93	395381 78	50254 56	445636 34
24	Váltó-kamat-számla	17762 32	1873 53	19635 76	1 66	—	1 66
25	Folyó kamat-számla	—	—	—	6 67	—	6 67
26	Zálogüzlet számla	19137	2919	22056	23210	4008	27218
27	Zálogkamat-számla	1301 58	307 72	1609 30	—	—	—
28	Zálogbélyeg-számla	95 75	13 90	109 65	94 35	14 10	108 45
29	Zálogteltár-számla	412 14	—	412 14	—	—	—
30	Zálog árverési többlet-számla	—	—	—	39 84	—	39 84
31	Zálog árverési költség-számla	83 06	30 83	113 89	—	—	—
32	Folyó számla	5300	—	5300	13009 65	300	13309 65
32	Hitelezők számlája	25829 11	1908 97	27738 08	69477 46	1175	70652 46
		597478 65	81307 37	678786 02	597338 76	81447 26	678786 02

Kelt Beszterczen 1896. évi szeptember hó 1 én.

Decani Ernő igazgató.

Balázs József, pénztárnok.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Balázs József.

Beküldetett.

Fogorvos **Perl József,**

American Dentist Dr. of Dental Surgery,
Amerikában kiképzett plombeur

Beszterczére érkezett s a városi vendéglő 5. sz. szobájában rendel naponta d. e. 9—12-ig, d. u. 2—5-ig. Tartózkodás szeptember 6-ig.

Hirdetések.

A budapesti
„Első magyar varrógép és kerékpárgyár
részvénytársaság“
kolozsvári vezérképviselője
Gross Frigyes
f. évi október hó elsejével megnyitandólag
a Brecher Dávid-féle, a fautczában
ujjonnan épülő házban egy dúsan felszerelt
**varrógép- és kerékpár-
üzletet**
rendez be, melyhez egy kellő szakértelemmel bíró **nő**t keres, ki a varró gépek kezeléséhez és azokon való varráshoz ért, ugyszintén levelezést is képes folytatni.
Ajánlatok az „Első magyar varrógép és kerékpárgyár részvénytársaság“ vezérképviselőjéhez Gross Frigyes urhoz intézendők Kolozsvárra.

Árverési hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivelségi m. kir. Minister urnak 1896. év Augusztus hó 14-én 37814 szám alatt kelt magas rendelete folytán ezennel közhírré tétetik, hogy alólirt kincstári telep kezelőség által 1896. év Szeptember 7-én délelőtt 9 órakor a nagy-sármási telepkezelőség hivatalos helyiségében megtartandó nyílt árverésen mintegy 900 méter mázsa tengeri el fog adatni.

Árverelni szándékozók kötelesek az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénzt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban az árverést vezető bizottság előtt letenni.

A megvett termény a kegyelmes jóváhagyás után az átvétel előtt kifizetendő és azonnal elszállítandó.

Szabályszerű 50 kros bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásbeli lepecsételt ajánlatok az árverés megkezdése előtt alólirt hivatalhoz nyújtandók be, melyben az ajánlott összeg szóban és írásban kiteendő és kijelentendő, hogy ajánlattevő ismeri a feltételeket és azoknak aláveti magát.

Arverés után esetleg beadandó utóajánlatoknak semmi szín alatt hely nem adatik.

A kikiáltási ár métermázsánként 4 azaz négy forint.

A nagy-sármási m. kir. állami telepítvényes birtok kezelősége.